

2009:54

Vattentmöllan

- omläggning av tak och arbete med stensockel

Antikvarisk kontroll, 2009

Helen Carlsson och Helene Stalin Åkesson

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2009:54

Vattenmöllan

- omläggning av tak och arbete med stensockel

Antikvarisk kontroll, 2009
Brunnby socken, 1201
Höganäs kommun
Skåne län

Helen Carlsson och Helene Stalin Åkesson

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.se

© 2009 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2009:54
ISSN 1651-0933

Omslagsfoto: Författarna
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

Vattenmöllan – omläggning av tak och arbete med stensockel

Innehåll

Inledning	5
Sammanfattning av utförda åtgärder	5
Administrativa uppgifter	6
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	6
Utförda åtgärder	7
Västra takfallets södra del	8
Västra takfallets norra del	9
Nockpannor och förberedande åtgärder på östra takfallet	11
Stensockeln på södra gaveln	11
Stensockeln på västra fasaden	12
Avvikelser från handlingarna	13
Kulturhistorisk bedömning	15
Iakttagelser under restaureringen	15
Publik verksamhet och möjligheter att levandegöra miljön	16
Vattenmöllan som exempel på skånskt byggnadsskick	16
Källor	18
Tryckta källor	18
Informanter	18
Hemsidor	18

Vattenmöllan ligger i Höganäs kommun.

Vattenmöllan ligger alldeles nere vid vattnet mitt emellan Krapperup och Mölle.

Naturstenssockeln med uppspruckna cementfogar.

Omläggning av råspont på västra takfallets södra del.

Inledning

Den antikvariska kontrollen av Vattenmöllan är utförd av Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne på uppdrag av Länsstyrelsen i Skåne. Dokumentationen består av foton, minnesanteckningar från byggmöten och iakttagelser på plats. Den antikvariska kontrollen har gjorts av byggnadsantikvarierna Helen Carlsson och Helene Stalin Åkesson.

Sammanfattning av utförda åtgärder

Arbetena omfattar åtgärder på möllans västra takfall respektive stensockeln i väster liksom söder. Taket i möllan är, sedan en tidigare renovering, uppdelat i två olika konstruktioner. Tillvägagångssätten har därför skiljt sig åt vid restaureringen. På den södra delen av takfallet har entreprenören plockat ner pannor liksom befintlig läkt och underlagspapp. Därefter har merparten av råsponten tagits bort, då även den var rötskadad. Den södra delen av takfallet har sedan fått ny spont, underlagspapp och läkt. Takpannorna har även plockats ner på takfallets norra del. Därefter har den underliggande läkten tagits bort. Det frilagda spåntaket uppvisade många skador. Istället för att ta bort det, har spåntaket respekterats som ett originalmaterial. För att säkra taket samt aktuella och kommande arbeten, har ett undertak med råspont lagts ovanpå. Hållfasthetsmässigt fordrade detta att man kompletterade med ny och kraftigare bärläkt. Slutligen har man lagt underlagspapp och läkt. Hela takfallet har sedan återfått sina pannor.

Pågående takomläggning sedd inifrån Vattenmöllans kvarnhus.

Administrativa uppgifter

Objekt	Vattenmöllan, Krapperup 19:2
Socken	Brunnby socken
Kommun	Höganäs kommun
Länsstyrelsens beslut	434-74862-08
Regionmuseet dnr	L12.20-463-08
Byggherre/beställare	Vattenmöllekommittén
Entreprenör	Domstens kulturbyggnadsfirma
Antikvarisk kontrollant	Helen Carlsson och Helene Stalin Åkesson
Byggnadstid	2009-06-17 – 2009-09-01
Slutbesiktning	2009-09-01

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Vattenmöllan uppfördes någon gång under 1600-talet av Krapperups slott. Kvarnmiljön kompletterades med en gård och ett flertal olika byggnader och byggnadskroppar tillkom under åren. Anläggningen har sedan dess förändrats åtskilliga gånger. Många byggnader är idag borta men fortfarande finns en bostadsdel som ansluter till kvarnhuset liksom ytterligare två byggnader. Bostadsdelen är inte exakt daterad men i samband med att Caroline Ranby 2004 genomförde en kulturhistorisk dokumentation, framkom tecken på att bostaden skulle kunna vara från 1700-talets mitt. Huset väntar idag på en renovering.

Omläggning av västra takfallets norra del.

Detalj av det underliggande och skadade spåntaket.

Möllan var i drift fram till 1897, därefter har utrustningen röjts ut och den norra delen av kvarnbyggnaden har istället använts som matkällare och förråd. På fastigheten finns dessutom en uthuslänga och ett boningshus. Det senare uppfördes ursprungligen som stall men har sedan putsats och byggts om till bostad. Under en period, då gården bestod av en mängd byggnadskroppar med olika funktioner, var alla sammanbyggda.

När gården inte längre utgjorde ett bärkraftigt jordbruk kom även byggnaderna att gradvis förfalla. Verksamheten lades ner helt någon gång under 1960-talet. Stallet från 1940-talet byggdes om till sommarbostad.

Nuvarande fastighetsägare köpte gården 2003 och har sedan i etapper arbetat med att restaurera byggnaderna. Idag utgör anläggningen den enda kvarvarande vattenmöllan i Höganäs kommun. Av denna anledning genomfördes år 2004 en kulturhistorisk dokumentation med tillhörande preliminärt åtgärdsprogram. Programmet togs fram dels som ett stöd för den nya fastighetsägaren men också som en generell kunskapsuppbyggnad inom området. Samma år bildades också Vattenmöllekommittén. Föreningen har sedan dess svarat för ett flertal restaurerings- och rekonstruktionsarbeten på Vattenmöllan. Medel till dessa projekt har kommit dels från Länsstyrelsen och dels från Gyllenstiernska Krapperupsstiftelsen.

Utförda åtgärder

De åtgärder som nu har genomförts avser exteriören och delar av takkonstruktionen. Båda insatserna är avgörande för byggnadens förmåga att stå emot hårt väder och inträngande fukt. Att kvarnhuset hålls i gott skick utgör samtidigt en förutsättning för att kvarnens processutrustning ska kunna rekonstrueras.

Vattenmöllans södra gavel under åtgärder med vindskivan. Detalj av nedplockad vindskiva och vattbräda.

Västra takfallets södra del

Det västra takfallets södra del har man sannolikt lagt om någon gång under 1950-talet. Förmodligen hade takkonstruktionen dessförinnan varit inrasad sedan länge. Antagandet bygger på att skadorna på underliggande kvarnstolar var så omfattande, att det fanns anledning att misstänka att den delen av kvarnbyggnaden helt hade saknat tak.

Det spontade undertaket uppvisade i samband med en första besiktning inför aktuella åtgärder, flera rötskador. Dessa visade sig ännu mer omfattande då taket under juli månad frilades. Möjligheterna att iskarva med nytt virke fanns visserligen men då råsponten representerar ett förhållandevis sent tillkommet undertak, ansåg inte Regionmuseet att detta var befogat. Istället har det till största delen ersatts med ny råspont, för bättre bärighet. Detta gäller även läkten. Pannorna har man med få undantag kunnat återanvändas. De som inte har lagts på igen har antingen skadats i samband med nedplockningen eller haft fel dimensioner. Entreprenören, Domstens kulturbyggnadsfirma, har här kompletterat med äldre pannor av samma slag (Cimbrishamn) från Kullabygdens Byggnadsvård. Dessa har visserligen en gul kulör men då befintliga pannor har ett stort kulör-spektra i sig själva samt att man har spritt de nyinköpta men begagnade pannorna över taket, smälter de väl in i helheten.

Eftersom möllans läge gör den utsatt för hårda vindar, beslutades i samråd med antikvarisk kontrollant och representant för Vattenmöllekommittén att förankra pannorna. Istället för att spika dem, har man använt sig av rostfri skruv. Skruvarna minskar risken för att pannorna skadas vid en framtida omläggning av taket. Mot bakgrund att pannorna skruvas i ny läkt, anser Regionmuseet att metoden är befogad. De pannor som ansluter till vindskivan respektive boningsdelens gavel, liksom de som gränsar till takfot och nockpannor, har samtliga skruvats fast. Bland resterande pannor har man skruvat ett urval.

Vy över kvarnloftets spåntak med vindsfönster i gjutjärn. Då bilden togs var ännu takfönstret täckt av tegelpannor.

Delar av befintlig vindskiva var rötskadad. Totalt har man därför ersatt 1,6 meter av vindskivan. Det nya virket har iskarvats på traditionellt sätt. Vindskivan har tidigare varit målad och bör målas med vit linoljefärg. Vattbrädan däremot är i gott skick och har inte behövt åtgärdas. Eftersom den inte var målad tidigare och det faktum att den utgör en så kallad offerbräda, beslutades att inte måla den.

Västra takfallets norra del

Takfallets norra del försågs under 1930-talet med ett 4,5 m brett sticketak. Bakgrunden till att man bara lade sticketak på del av kvarnhuset kan man spekulera kring. Förmodligen nyttjades den delen flitigt som matkällare, varför nämnda yta prioriterades. Det kan eventuellt ha varit så att den person som brukade gården inte hade tillträde till själva kvarnen och därför inte heller kunde underhålla den.

Vid det inledande byggmötet i juni 2009 inspekterades sticketaket underifrån. Där fanns visserligen tecken på tidens tand men inte på några omfattande skador. När sedan takpannorna hade plockats av, blev det tydligt hur omfattande angreppen på sticketakets ovansida verkligen var. Efter att ha beslutat att låta sticketaket ligga kvar i egenskap av ett historiskt viktigt material, påbörjades arbetet med att åtgärda takkonstruktionen. I praktiken ligger två tak ovanpå varandra, vilket innebär att det är många olika delar att ta hänsyn till.

Mötet mellan boningsdelen och kvarnhuset.

Tegelpannorna (Cimbrishamn) före omläggningen av taket.

Ovanpå befintligt sticketak finns ytterligare takstolar. Dessa är glest placerade och mellan dem fanns tidigare klena reglar. Bärigheten för befintliga takpannor var tveksam och för att kunna lägga ett spontat undertak måste åtgärder vidtas. De alltför klena reglarna har därför ersatts med kraftigare dito (45 X 95 mm). Ovanpå takstolar och reglar har man därefter lagt råspont, skyddande papp, läkt och slutligen lagt tillbaka befintliga takpannor. Se mer detaljerad information under *Avvikelse från handlingarna*.

Takfönstret av gjutjärn som finns i spåntaket, var tidigare dolt men har nu återfått sin funktion. I och med att ett nytt tak med lertegel lades ovanpå, gömdes takfönstret. För att kunna lyfta betydelsen av kvarnloftet beslutades att fönstret bör plockas fram i samband med omläggningen av pannorna. Befintligt gjutjärnsfönster sitter kvar men har kompletterats med ytterligare ett gjutjärnsfönster i yttertaket. Det nytillkomna gjutjärnsfönstret är begagnat och för att kunna ansluta det till befintliga pannor, har man kompletterat med en mindre blyplåt. Plåten är inte synlig vare sig nerifrån marken eller från en byggnadsställning.

Detalj av takfönstret, sett inifrån kvarnloftet.

Tegeltaket har försetts med ett kompletterande takfönster.

Nockpannor och förberedande åtgärder på östra takfallet

Befintliga nockpannor är svåra att finna på begagnatmarknaden. Därför har man varit mån om att även få dessa pannor att sitta kvar vid hårt väder. Nockpannorna har murats liksom pannorna på de två underliggande skiften på respektive takfall. I och med denna åtgärd behöver nockpannorna inte plockas ner i samband med omläggning av det östra takfallet. Tyvärr har man inte kunnat mura de två underliggande skiften på östra takfallets norra del där det sitter spåntak. Anledningen är att man vid en omläggning av taket förmodligen kommer att behöva genomföra liknande åtgärder som för det västra takfallets norra del.

Stensockeln på södra gaveln

Naturstenssockeln är invändigt fogad med lerbruk. Fogarna har sedan putsats med kalkbruk men över tid ersatts med cementbruk eller ett cementhaltigt kalkbruk. På flera ställen har skadebilden varit klassisk, den hårda cementen har spruckit upp i sjok. Så mycket som möjligt av cementen har därför knackats ner. Upptill är sockelns cementputs däremot ännu skadefri och därför beslutade man att i detta läge låta den sitta kvar. Cementputsen sitter på ett utsatt läge, där stensockeln kragar ut i förhållande till det brädförsedda gavelpartiet.

Kvarnloftets takfönster har återfått sin ursprungsfunktion tack vare det takfönster (också det i gjutjärn) som, i samband med takomläggningen, har satts in i tegeltaket. Foto: Werner Leyb

På den södra gaveln finns två öppningar, genom vilka kvarnhjulens upphängning förmodligen gick. Ovanför öppningarna vilar stemmuren på träbjälkar av ek, vilka ännu håller men på sikt kan behöva avlastas. Den utvändiga cementputsens i anslutning till dessa två öppningar har lämnats kvar, eftersom det i nuläget sannolikt skulle göra större skada att ta bort putsen än att låta den sitta kvar.

Merparten av fogarna har efter bortknackning av cementputs fått nya fogar i kalkbruk. Till skillnad från cementputsens har de kalkputsade fogarna lagts aningen längre in, så att gråstenens naturliga former kommer fram och ger mer liv i fasaden. För att öka hållfastheten i fogarna på murens nedre del (upp till ca 200 mm höjd), där fuktvandringen är som störst, har man istället för kalkbruk använt ett rent hydrauliskt bruk. Detta användes också i samband med de åtgärder som genomfördes år 2006 och putsbruket har fungerat väl sedan dess.

Stensockeln på västra fasaden

Åtgärderna på den västra fasadens stensockel är snarlika den södra sidans. På den västra sidan har man dock fått justera stenar som kanat ut ur sina ursprungliga placeringar. För att åtgärda stenar som har hamnat i fel läge, var tanken ursprungligen att lyfta upp dessa och sedan stötta upp dem underifrån med hjälp av kilsten.

Skadat murparti innanför dörren i kvarnhuset.

Samma murparti efter avslutade åtgärder.

Efter närmare undersökningar bedömde entreprenören dock att risken för att muren skulle sätta sig var överhängande. Istället valde man att fylla hålrummet med mindre sten som murades i. Den sten som hade kanat ut ur muren fick ligga kvar.

Till höger innanför dörren fanns tidigare en lodrät spricka i muren. Den har sannolikt uppkommit tidigt, då det är lerbruk på ömse sidor av den. Sprickan har nu åtgärdats med hjälp av kompletterande lerbruk som tryckts in i hålrummet.

Avvikelser från handlingarna

Sticketaket som ligger på det västra takfallets norra del, lades dit i början av 1930-talet. Underifrån såg det ut att vara i förhållandevis gott skick. Situationen var dock en annan då pannorna hade plockats ner. Den underliggande pappen föll sönder i små bitar och rötangrepp var synliga på flera ställen av taket. Den ursprungliga planen att sticketaket var i så pass gott skick att det skulle klara sig med ny papp samt eventuellt en smärre förstärkning av takstolen fick därmed omprövas. Olika åtgärder för hur taket skulle åtgärdas diskuterades.

Det första alternativet innebar att det gamla sticketaket betraktades som uttjänt och ersattes med ett nytt tak, tillverkat med befintligt sticketak som förlaga, och ovanpå det skulle lertegelpannorna återläggas. I det andra alternativet skulle sticketaket behållas och takkonstruktionen skyddas med vattenfast masonit samt ny läkt och återläggning av lertegelpannorna.

Muren invid dörren saknades flera fogar.

Samma murparti efter komplettering med nya fogar.

Ett tredje alternativ innebar att sticketaket skulle behållas och att takkonstruktionen skulle skyddas med hjälp av papp, ny läkt och slutligen de gamla lertegelpannorna. Detta förslag ställde sig entreprenören inte bakom, då risken att man trampar igenom taket bedömdes vara överhängande. I det fjärde alternativet skulle befintligt sticketak behållas, ny läkt läggas liksom ett kompletterande undertak av råspont, skyddande papp och slutligen lertegelpannor.

Efter samråd med Regionmuseet och Vattenmöllekommittén beslutades att det fjärde alternativet var mest lämpligt. Där respekteras en tidigare historisk årsring, i form av sticketaket, samtidigt som man gör det möjligt att gå upp på taket utan att trampa igenom, vilket är viktigt för att möjliggöra ett kontinuerligt underhåll. Takpannor kommer att behöva bytas även i framtiden.

Åtgärden med att lägga råspont även på denna del av taket innebar tillkommande kostnader. Regionmuseet informerade Länsstyrelsen om den bakomliggande skadebilden. Länsstyrelsen lämnade omgående besked att medel fanns tillgängliga och att man skulle skriva ett tilläggsbeslut. Den snabba handläggningen innebar att entreprenören kunde fortsätta arbetet utan avbrott.

Pågående fogningsarbete av Vattenmöllans västra sockel.

Kulturhistorisk bedömning

Arbetena har i samtliga fall föregåtts av en dialog mellan entreprenör, antikvarisk kontrollant och representant för Vattenmöllekommittén. Inledningsvis deltog även fastighetsägaren i samtalet. Eftersom ägaren bor längre perioder utomlands har Henrik Ranby, i egenskap av ordförande för Vattenmöllekommittén, därefter också framfört ägarens synpunkter.

Då entreprenören är densamma som vid flera av de tidigare åtgärderna på Vattenmöllan, finns en kontinuitet i arbetsmetoder liksom bakgrundskunskap om kvarnhusets historik och konstruktion.

Iakttagelser under restaureringen

I takt med att kvarnhusets exteriör successivt återställs men också genom de diskussioner som förts under pågående restaurering, har nästa steg i arbetet med Vattenmöllan blivit allt tydligare. Det handlar om den femte etappen i det preliminära åtgärdsprogram som togs fram 2004 - en rekonstruktion av kvarnhjul och kvarnverk. Alla hittills gjorda insatser hänger samman med förhoppningen att en interiör rekonstruktion en dag ska bli möjlig. Ambitionen att kunna fullfölja arbetet och därmed också kunna levandegöra kvarnmiljön är viktig inte minst för den förmedlande verksamheten.

Under boningsdelens brädklädda gavel fann man stickor. Detalj av stickorna. Vid plåten syns även rester av ett stråtak.

Publik verksamhet och möjligheter att levandegöra miljön

Senast den 13 augusti guidade Vattenmöllekommittén besökare i möllan. Då kom 36 personer för att se och lyssna. De teknikhistoriska kulturmiljöerna har sin publik men för att få samma personer att återvända liksom för att kunna locka de mer skeptiska, fordras att arbetet med anläggningen går framåt och att ägaren eller förvaltaren på så vis kan erbjuda något nytt. Idag används hela arbetsprocessen liksom möllans äldre historia i levandegörandet av Vattenmöllan. Nyligen avslutade åtgärder på taket och sockeln representerar bitar av denna röda tråd.

Vattenmöllan som exempel på skånskt byggnadsskick

I samband med att det västra takfallets norra del lades om, togs även panelen på boningsdelens södra gavel ned. Arbetet med att åtgärda gaveln ligger utanför bi-dragsärendet men för att inte skada möllans tak, beslutade man att göra det när taktäckningen ändå var frilagd. Under panelen fann entreprenören något överraskande en vägg klädd med rödfärgade stickor (spån). Istället för att sätta en ny locklistpanel enades Regionmuseet, Vattenmöllekommittén och entreprenören om att ägaren borde informeras och ges rådet att återgå till ursprungligt ytskikt och därmed sätta nya stickor. Entreprenören har inlett en diskussion med fastighetsägaren.

Naturstensmuren har efter nedknackning av cementfogar fogats om med kalkbruk. Längst ner är fuktvandringen stor och därför har man där använt ett hydrauliskt kalkbruk, vilket är starkare än ett rent kalkbruk. Jämfört med tidigare cementfogar har nuvarande fogar medvetet lagts längre in i muren, för att låta murens naturliga karaktär komma fram mer.

Om gaveln blir klädd med stickor igen, kan Vattenmöllan bli ett skolexempel över skånskt byggnadsskick. I planerna för boningsdelens renovering finns också att ta fram det gamla korsvirket. Det skulle innebära att kvarnmiljön kan visa upp murar av natursten, sticketak liksom panel i form av stickor, skånskt lertegeltak och traditionell panelklädd gavel. Detta är, om än inte lika viktigt, så åtminstone av stor betydelse vid levandegörandet av Vattenmöllans historia.

Källor

Tryckta källor

Ranby, Caroline: *Vattenmöllan, Brunnby socken – kulturhistorisk dokumentation 2004 med preliminärt åtgärdsprogram*, Nyhamnsläge, 2004.

Spade, Bengt: *En historia om kraftmaskiner*, Riksantikvarieämbetet, Stockholm, 2008.

Informanter

Henrik Ranby, Ordförande i Vattenmöllekommittén

Hemsidor

<http://www.kullabygdensbyggnadsvard.se/>, 2009-08-19

<http://www.hembygdshistoria.se/kullens/kullabygd/vattenmollan.htm>, 2009-08-19

Lund 2009-09-09

Helene Carlsson och Helene Stalin Åkesson

Regionmuseets rapportserie 2009

Kulturmiljö

1. Bröddarps mölla, Västra Ingelstads sn, AK, Helene Stalin Åkesson 2008
2. Fjälstorps småskola, - restaurering av uthus, Brunnby sn, AK, Helene Stalin Åkesson 2007
3. Gamlegård – fasadrestaurering, Helsingborgs stad, AK, Helene Stalin Åkesson 2007
4. Hajen 13, Höganäs sn, AK, Helene Stalin Åkesson 2007
5. Täckarehuset – restaurering av två jordkällare, Brösarps sn, AK, Helene Stalin Åkesson 2007
6. Gravarna i Askgården – i skuggan av Flyinge kungsgård, Södra Sandby sn, FU, Helene Wilhelmson, 2002
7. Åter på Hammar 9:21, Nosaby sn, FU, Anders Edring 2009
8. Ruveröds kvarn – rekonstruktion av dämme och kvarnlucka, Riseberga sn, AK, Helene Stalin Åkesson 2008
9. Renovering av balkonger på Tranchellska huset, AK, Mia Jungskär 2008
10. Hovdala slott huvudbyggnaden – dokumentation i samband med fasadrenovering, Brönnestads sn, BAD, Kristina Nilén, 2007
11. Hovdala slott hus D – invändig restaurering av ”Noras fåfånga”, Brönnestads sn, AK & BD, Kristina Nilén, 2007-2008
12. Krageholms mölla – i ny papp, Sövestads sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2007
13. Skånbergs mölla – renovering av hättan, Gladsax sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2007
14. Kvihusa 1:2 – åtgärder på tak till ekonomibyggnad, Eljaröd sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2007
15. Boplatser och en grav vid Norreskog, Ivetofta sn, FU, Tony Björk, 2008
16. Dunderbacken. Arkeologisk forskningsundersökning inom ärkebiskopsborgen i Åhus, Johan Dahln, 2008
17. Stångby kyrka, invändig restaurering och mögelsanering, Stångby sn, AK, Petter Jansson 2007-2008
18. Lövestads kyrka, utvändig renovering, Lövestads sn, AK, Petter Jansson 2008
19. Öja kyrka, utvändig renovering, Öja sn, AK, Petter Jansson 2008
20. Östra Vemmenhögs kyrka, renovering av tak, Östra Vemmenhögs sn, AK, Petter Jansson 2008
21. Näs kyrka, fasader och tak, Trollenäs sn, AK, Petter Jansson 2008
22. Att flytta en gravsten – Torben Billes gravsten i Lunds domkyrka, Lunds sn, AK, Petter Jansson 2008-2009
23. Cement, järn och berg, Södra Mellby sn, FU/SÖ, Bertil Helgesson 2008
24. Tobaksprojektet 2008, projektrapport, Jimmy Juhlin Alftberg med bidrag av Åsa Jakobsson, 2009
25. Frillestads kyrka – utvändig renovering, Frillestads sn, AK, Heikki Ranta 2008
26. Norra Rörums kyrka – nyläggning av spåntak, Norra Rörums sn, AK, Heikki Ranta 2008
27. Schaktning vid Bosjöklöster kyrka, Bosjö sn, FU, Jan Kockum 2009
28. Glimmebodagården – omläggning av två takstån, Brösarps sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2008
29. Glimmebodagården – restaurering av fönster och dörrar, Brösarps sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2008
30. Loshults kyrkas orgelfasad, Loshults sn, AK, Lotta Eriksson, 2009
31. Fjärrvärme i Åhus, Åhus sn, FU, Jan Kockum och Catherine Svensson, 2001-2002
32. Yxor och brunnar i Härlöv, Kristianstad, SU, Tony Björk & Helene Wilhelmson, 2008
33. Harlösa kyrka, Relikskrin? & byggnadslämningar, schaktningsövervakning, 2006, Harlösa sn, Johan Dahln
34. Skepparslövs kyrka – absidarbeten, Skepparslöv sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2009
35. Övraby mölla - utbyte av vingar, Övraby socken, AK, Helene Stalin Åkesson, 2009
36. Everöds kyrka - konservering av predikstol, Everöd sn, AK, Lotta Eriksson, 2009
37. Övedsklöster - landskapsparken. Kulturhistorisk utredning i samband med våtmarksprojekt 2009, Öveds sn, Kristina Nilén, 2009
38. Heliga Trefaldighetskyrkan – konserveringsarbeten, Kristianstads sn, AK, Lotta Eriksson 2008-2009.
39. Förhistoria och historia i Gualöv - Gualöv 61:113, Gualöv sn, FU, Jan Kockum, 2009
40. Kv. Jörgen Kristoffersen 6, Kristianstad, värdebeskrivning 2009, DK, Emelie Petersson, 2009
41. Gamlegård Dagstorp 5:2 – renovering av stallängans södra vägg, Dagstorps sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2009
42. Sporrakulla Gård, Glimåkra sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2009
43. Öllsjö 7:1, Skepparslövs sn, FU, Anders Edring, 2009
44. Skromberga – en kulturmiljö att använda, Ekeby sn, AF, Helene Stalin Åkesson, 2008-2009
45. Bastion Schleswig, Kristianstad sn, FU, Johan Dahln, 2009
46. Norra Åsum kyrka – utvändig renovering, Norra Åsum sn, AK, Lotta Eriksson, 2008-2009
47. Arkeologi vid Gula Villan i Borgeby, Borgeby sn, FU & SU, Catherine Svensson, 2006-2008
48. Tomelilla byagård – tak och gavelspets, Tomelilla sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2009
49. S:t Petri kyrka i Klippan – koppartaken, Klippans kommun, AF, Heikki Ranta, 2009

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

50. Krubbemölla – reparation av vattenränna, Vitaby sn, AK, Emelie Petersson, 2009
50. Bondrumsgården 2009 – tak och fasadarbeten, Fågeltofta sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2009
51. Vitemöllas hamn, Vitaby sn, PJ, Anna Rabow och Helene Stalin Åkesson, 2009
52. Krageholms mölla – omfogning av sockeln, Sövestad sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2009
53. En medeltida källare i Färlöv, Färlöv sn, FU, Jan Kockum, 2009
54. Vattenmöllan – omläggning av tak och arbete med stensockel, Brunnby sn, AK, Helen Carlsson och Helene Stalin Åkesson, 2009

